

2020

SANSKRIT — HONOURS

Paper : DSE-1

(DARŚANA)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section – A

(Unit – I)

1. अधस्तनेषु कस्यचिदेकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च दातव्यम्।
  - (a) तर्कभाषासम्मतं कारणलक्षणं किम्? 'कार्यानुकृतान्वयव्यतिरेकि कारणम्'— इति कारणलक्षणं युक्तमयुक्तं वेति तर्कभाषादिशा विचार्यताम्। 3+7
  - (b) का साक्षात्कारिणी प्रमा? सा च कतिधा? तस्याः करणत्रयं सोदाहरणं विचार्यताम्। 2+2+6
  - (c) कस्तावत् सन्निकर्षः? सोदाहरणं सन्निकर्षविभागः आलोचनीयः। 2+8
2. अधोनिर्दिष्टेषु कस्यचिदेकस्य व्याख्या कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 8×1
  - (a) तञ्जन्यस्तञ्जन्यजनकोऽवान्तरव्यापारः।
  - (b) सविकल्पकं नामजात्यादियोजनात्मकं डित्थोऽयम्।
  - (c) साधकतमं करणम्।
3. अधस्तनेषु विषयद्वयम् अवलम्ब्य टीका कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 6×2
अयुतसिद्धः, स्मृतिः, अन्यथासिद्धः, निर्विकल्पकप्रत्यक्षम्।

Unit – II

4. अधस्तनेषु कस्यचिदेकस्य व्याख्या कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 10×1
  - (a) विशेषस्तु सामान्यरहित एकव्यक्तिवृत्तिः।
  - (b) मनस्त्वजातियोगि स्पर्शशून्यं क्रियाधिकरणं मनः।

Please Turn Over

- (c) हेतवे जगतामेव संसारार्णवसेतवे।
प्रभवे सर्वविद्यानां शम्भवे गुरवे नमः॥
- (d) अभावस्तु चतुर्विधः।
5. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः। 2×5
- (a) प्रत्यक्षप्रमायाः स्वरूपं किम्?
- (b) किं तावत् पक्षत्वम्?
- (c) सप्तपदार्थीति ग्रन्थे प्रतिपादितमात्मनः लक्षणं किम्?
- (d) कर्म कतिविधम्? कानि च तानि?
- (e) उपाधिस्वरूपं किम्?
- (f) ऊहलक्षणं किम्?
- (g) सप्तपदार्थीग्रन्थे हेत्वाभासः कतिविधः?
- (h) अभावप्रत्यक्षे कीदृशः सन्निकर्षः स्वीकृतः?

Section – B

(Unit – I)

6. अधस्तनेषु कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विधातव्यम्।
- (a) संसारानलतप्तस्य शिष्यस्य का गतिः? तच्च उद्धर्तुकामः गुरुः किमुपदिशति इति विवेकचूडामणि-ग्रन्थदिशा व्याख्येयम्। 2+8
- (b) मोक्षसाधनस्य किं तावत् परमं साधनम्? आत्मज्ञानस्य माहात्म्यं पाठ्यांशे यथा वर्णितं तथालोच्यताम्। 2+8
- (c) अपरोक्षानुभवस्य आवश्यकता अस्ति न वेति ग्रन्थदिशा व्याख्यायताम्। 10
7. अधोनिर्दिष्टेषु विषयमेकमवलम्ब्य टीका कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 5×1
- शिष्यप्रशंसा, ब्रह्मानन्दरसः, अविद्या।